

Zeros i uns a l'art en línia

Internet ha esdevingut un mitjà d'expressió artística de primer ordre. De moment, però, aquest tipus d'art té una incidència mínima en les institucions i el públic catalans, i només atreu un nucli de creadors interessats a fer art contemporani pur i dur.

Dalt, una de les imatges de la mostra Net condition, organitzada pel Media Centre d'Art i Disseny de Sabadell. Les possibilitats artístiques d'Internet encara estan per explorar, tot i la predisposició d'alguns autors catalans per aquest mitjà d'expressió artística.

Per Internet no paren d'enviar-se combinacions de zeros i uns (a això es redueix el llenguatge digital) que, quan tenen un propòsit creatiu, donen lloc a l'anomenat art en línia, també dit *net art*, art per Internet o *web art*. Als Països Catalans, l'interès per aquesta mena d'art es manifesta especialment gràcies a la iniciativa de creadors i d'institucions privades interessats per l'art de factura actual.

"Els catalans podem distingir entre medi i mitjà. Parlem d'un mitjà que és Internet –encara que per molts és un medi, que és una altra cosa–", indica Antoni Mercader

que afegeix: "art en línia és l'art que fa servir específicament el mitjà Internet per expressar-se". Mercader, professor d'art contemporani dels Estudis de Comunicació Audiovisual de la Universitat Pompeu Fabra, observa que l'art en línia no s'ha de confondre amb la informació que el centre Pompidou ofereix de si mateix a la seva pàgina web, ni amb el currículum il·lustrat que un artista col·loca a Internet. De Mercader, se'n pot consultar l'article "Art a Internet. De tramesa postal a foradar la terra: el delit per comunicar-se" des de la pàgina electrònica newton.upf.es/upf/bib/caa/art3.htm.

Aquesta pàgina fa un recorregut per la història de l'art en línia, que comença el 1984 en un cafè electrònic de Los Angeles (EUA), continua amb el fòrum pioner The File Room d'Antoni Muntadas i els projectes d'intervenció col·lectiva de Masaki Fujihata, i acaba als antípodes, gràcies a l'escenificació artística d'Antoni Abad.

El cafè que esmenta Mercader en el seu article digital es deia Electronic Cafe, i connectava/confonia el món real i el món virtual a través d'una xarxa de connexions telefòniques de baixa exploració, que va intercomunicar cinc suburbis de Los Angeles, a base d'imatges i sons en temps real, durant les set setmanes dels Jocs Olímpics del 1984. Aquest precedent va ser obra dels artistes Kit Galloway i Sherrie Rabinowitz, que encara mantenen la iniciativa creadora, amb seu real a Santa Mònica (EUA), i virtual, a www.ecafe.com.

El barceloní-nova-iorkès Antoni Muntadas, amb *The File Room*, creat el 1994, va obrir un dels primers detonants de la relació plena entre l'art dels mitjans i Internet. L'obra representa la creació d'un ampli arxiu documental sobre casos coneguts de censura artística i cultural, que creix contínuament i que es formalitza de manera mixta: part a l'interior de la xarxa (www.thefileroom.org), on es poden consultar i proposar els casos de censura, i part en el món real, en forma d'instal·lació itinerant, que es presenta com una sala d'arxius amb uns quants ordinadors connectats a Internet, preparats per oferir als visitants la consulta i la participació al fòrum.

Masaki Fujihata, considerat un dels pioners de l'art per ordinador al Japó, ha creat el projecte *Light on the Net Project* (www.flab.mag.keio.ac.jp/light/), en què l'internauta pot encendre o apagar una de les 49 bombetes que l'artista ha situat al Gifu Softopia Center del Japó clicant la imatge fotogràfica que li apareix a la pantalla de l'ordinador. El lleidatà Antoni Abad va connectar a "Sísif" (www.iau.upf.es/~abad/sisif/) la ciutat de Barcelona amb Wel·lington, que és als antípodes.

Al final resulta que a Internet hi ha força art en línia. El problema és que acostuma a haver-hi poca informació sobre les obres produïdes específicament per a la xarxa que, a més a més, hom no sap on anar a buscar. Així ho explica Claudia Giannetti, directora del MECAD (Media Centre d'Art i Disseny) de Sabadell i una de les comissàries de la mostra Net-condition, un "qui és qui" en el món de l'art a base de zeros i uns, que encara es pot contemplar a Internet fins a començament d'aquest any. La mostra aplega un centenar d'artistes que fan art en línia i que es pot consultar des de qualsevol de les pàgines electròniques dels quatre centres que l'organitzen: el prestigiós Center for Art Media (ZKM) de Karlsruhe (Alemanya) (www.zkm.de), el NTT-InterCommunication Center (www.ntticc.or.jp) de Tòquio (Japó), el Festival steirischer herbst de Graz (Àustria) (www.stherbst.adm.at) i el MECAD (www.mecad.org).

La iniciativa Net-condition posa en evidència que Internet és fet d'alguna cosa més que de zeros i uns intangibles. I apareix el problema de l'emmagatzematge de les obres. Efectivament, les obres virtuals han de guardar-se en algun ordinador que faci de servidor -i que van cars, ocupen lloc i acaben plantejant problemes més aviat físics que no pas virtuals.

Mercader, que és consultor de la Mediateca de la Fundació la Caixa (www.fundacio.lacaixa.es/mediateca5anys/), indica que l'art s'ha eixamplat i que, per tant, el concepte de patrimoni artístic s'ha d'eixamplar també. "Si el concepte de patrimoni artístic només s'aplica a l'obra material, anem malament. El concepte de patrimoni ha de venir de la connexió amb l'espectador. La càrrega patrimonial que dona una institució a una obra és un valor immaterial", indica el consultor, que estones abans de l'entrevista amb EL TEMPS havia participat en una reunió al MACBA, per parlar justament d'aquesta qüestió del patrimoni. Quant a la Fundació la Caixa, es planteja d'incloure aviat *net art* a la seva mediateca -segons que ex-

plica l'assessor de la institució-, i això en faria una pionera al país.

Peces úniques. Fora del Principat, Mercader destaca com a institucions pioneres de l'art en línia el Walkers Art Center dels Estats Units (www.walkertart.org) que, en l'apartat digital Shock of the Wiew, ofereix exposicions d'art en línia de mig any de durada, i la Mediateca del Museu d'Art Contemporani de Montréal (Media.MACM.qc.ca), que té una "web amb patrimoni". També es pot prendre per referència el ZKM d'Alemanya i Rhizome (www.rhizome.org). I d'Espanya, se'n poden visitar iniciatives selectives com Connect-arte (www.connect-arte.com) i l'antologia Arte Electrónico en Espana de la Fundació Telefónica (www.telefonica.es/fat/futura/main.htm), i poca cosa més. I és que el problema bàsic d'aquestes institucions públiques i privades és que la xarxa no des-

ARXIU / MECAD

tria entre original i còpia, la noció d'objecte deixa de ser important, el contingut de l'obra acostuma a ser dinàmic, és a dir, canviant, i això fa que tota iniciativa comercial es prengui amb extrema precaució.

"De fet, [a Internet] no hi ha objectes, i és per aquesta raó que es posa en crisi la noció de mercaderia i d'objecte artístic; el seu culte en temples dedicats (museus i galeries) i el mercat que la sustenta és en realitat la pràctica artística contemporània més radical del segle XX", indica Ricardo Echevarría, professor d'art i interacció de la Facultat de Belles Arts d'Altea i responsable de l'àmbit d'art en línia del centre de producció d'arts visuals i multimèdia Hangar (www.hangar.org) de Barcelona.

"Les obres d'art, incloses les tec-

nològiques, són més o menys vendibles?", es demana Ricardo Iglesias, també creador d'art en línia. "Des de les avantguardes, l'evolució de l'art ha estat exponencial, mentre que l'evolució del gust o el coneixement dels compradors no ha seguit el mateix ritme. L'art com a tal va sempre al davant dels costums de la societat, i normalment són els comissaris i crítics d'art els qui 'venen' les obres. En aquest sentit, el *net art* és tan vendible o més que qualsevol altre producte".

Claudia Giannetti recorda que Antoni Abad va vendre una de les seves obres per Internet a la fira d'art contemporani ARCO, de Madrid. Això en faria un pioner, a l'estat espanyol, com ho va ser el 1996, més genèricament, l'artista Fred Forest, que va aconseguir una venda pública virtual. Forest va subhastar una obra de *web art* a través d'Internet i en temps real. El comprador, en canvi del pagament, va rebre un sobre amb una clau d'accés secret a l'obra.

Es clar que la finalitat última de l'art no és pas la venda. Tampoc de l'art en línia. "Hi ha transformacions que es van desenvolupant i que plantegen noves situacions contra les quals haurem d'adaptar-nos i, naturalment, nous sistemes de percepció i d'interpretació de la realitat.", indica Daniel García Andújar, àlies Technologies To The People, un altre dels creadors que tallen el bacallà en el món de l'art en línia, és a dir, de l'art contemporani pur i dur.

Jordi Marlet

Dalt i a l'esquerra, dues imatges de la mostra Net condition, organitzada pel Media Centre d'Art i Disseny de Sabadell. El problema d'aquestes institucions públiques, i també de les privades, és que la xarxa no destria entre original i còpia, la noció d'objecte deixa de ser important.